

Curs : 2017/18

3391 - Grau en Ciències Polítiques i de l'Administració 21690 - Gènere i Família

Informació del Pla Docent

Curs acadèmic:	2017/18
Centre acadèmic:	339 - Facultat de Ciències Polítiques i Socials
Estudi:	3391 - Grau en Ciències Polítiques i de l'Administració
Assignatura:	21690 - Gènere i Família
Crèdits:	4.0
Curs:	
Idiomes de docència:	Teoria: Grupo 1: Català
Professorat:	Sergi Vidal Torre
Període d'impartició:	Trimestral

Presentació

Les dones han assolit fites formidables en l'àmbit educatiu i laboral. També han assolit grans quotes d'independència i llibertat individual per triar les seves trajectòries vitals (vida en solitari, en parella amb o sense fills) i ocupacionals. Tanmateix, la igualtat efectiva entre homes i dones és encara avui en dia molt llunyana a la nostra societat i, en general, a les societats occidentals. Hi ha desigualtats significatives en l'àmbit de les famílies (diferències en l'ús del temps, en el repartiment de les tasques de cura i treball domèstic i relacions de poder i negociació) i en l'àmbit institucional (mercat de treball, polítiques socials, sistemes educatius, etc.). L'objectiu d'aquest curs és analitzar l'origen d'aquestes desigualtats de gènere i identificar les polítiques socials que poden contribuir al canvi social amb un nou equilibri de gènere. Així, algunes les preguntes que s'adrecen al curs són:

- Com s'explica la persistència de les desigualtats de gènere?
- Quina relació hi ha entre família i desigualtats de gènere?
- Quin poder tenen les institucions per transformar les relacions de gènere i la subordinació de les dones?
- D'on neixen els prejudicis, estereotips i discriminació de gènere?
- Com es poden trencar els estereotips de gènere?
- Quina relació hi ha entre desigualtats de gènere, classe social i origen migratori?
- Què aporten els estudis sobre "masculinitats" a la sociologia de la família?
- Quin és el grau de desigualtat de gènere assolit a altres països occidentals?
- Què és el mite de l'amor romàntic i quins problemes genera en les relacions afectives?
- Com s'interpreta la violència de gènere al S. XXI?

Les lliçons estan estructurades en dues parts. En una primera part es fa una presentació sobre l'estat de la qüestió en cadascuna de les temàtiques analitzades. En una segona part, els estudiants fan presentacions que complementen la matèria d'estudi. Els articles presentats aporten dades estadístiques recents, diferents debats teòrics i metodològics en l'estudi de la família i les desigualtats de gènere, així com diferents propostes en l'àmbit de les polítiques socials. Aquesta segona part és un component fonamental del curs i s'espera que l'alumnat s'impliqui en les lectures i el debat a classe des d'una perspectiva crítica.

Competències associades

Aquesta assignatura s'emmarca dins l'itinerari d'optatives "anàlisi social" que, en conjunt, desenvolupa les següents competències:

COMPETÈNCIES BÀSIQUES:

CB2. Que els estudiants sàpiguen aplicar els seus coneixements al seu treball o vocació d'una forma professional i posseeixin les competències que solen demostrar-se per mitjà de l'elaboració i defensa d'arguments i la resolució de problemes dins la seva àrea d'estudi.

CB3. Que els estudiants tinguin la capacitat de reunir i interpretar dades rellevants (normalment dins la seva àrea d'estudi) per emetre judicis que incloguin una reflexió sobre temes rellevants d'índole social, científica o ètica.

CB5. Que els estudiants hagin desenvolupat aquelles habilitats d'aprenentatge necessàries per emprendre estudis posteriors amb un alt grau d'autonomia.

COMPETÈNCIES GENERALS:

CG1. Capacitat d'anàlisi i síntesi.

CG3. Coneixement d'una segona llengua.

CG4. Habilitats bàsiques d'ús de l'ordinador.

CG10. Habilitats d'investigació.

COMPETÈNCIES TRANSVERSALS:

CT1. Identificar i analitzar críticament la desigualtat de gènere i la seva intersecció amb altres eixos de desigualtat.

COMPETÈNCIES ESPECÍFIQUES:

CE3. Examinar l'estructura i el funcionament de les institucions polítiques.

CE4. Examinar els fonaments de la política comparada.

CE9. Interpretar la dimensió històrica dels processos polítics i socials.

CE10. Analitzar l'estructura, l'organització i el funcionament de les administracions públiques en els seus diferents nivells.

CE11. Analitzar la planificació i la gestió administrativa.

CE13. Interpretar l'entorn econòmic i la dimensió econòmica del sector públic.

CE14. Contrastar la capacitat per a la planificació, implantació, avaluació i anàlisi de les polítiques públiques.

CE18. Analitzar amb dades d'investigació quantitatives i qualitatives.

Continguts

En acabar aquest curs l'alumnat hauria de saber:

- Interpretar els canvis recents dels models familiars als països occidentals a partir de diferents enfocament teòrics (teories sociològiques, econòmiques i feministes);
- Interpretar els conceptes de família i de les relacions de gènere com construccions socials canviants en el temps
- Explicar la influència potencial de les polítiques socials en les diferències internacionals pel que fa al comportament familiar;
- Utilitzar metodologies bàsiques d'anàlisi demogràfic i aplicar la perspectiva de gènere;
- Identificar problemes i plantejar preguntes d'investigació relacionats amb les famílies i la desigualtat social i de gènere.

Metodologia docent

El curs està dividit en classes magistrals i seminaris. A les classes magistrals hi ha dues seccions. La primera secció consta d'una introducció teòrica. La segona secció consta de presentacions d'articles triats per part de l'alumnat a partir de la bibliografia recomanada per la professora. Un dels seminaris es du a terme a les aules informàtiques per mostrar els recursos estadístics nacionals i internacionals més importants disponibles en la temàtica de família i gènere. Aquesta pràctica s'avalua amb un breu exercici empíric que implica analitzar i presentar dades sobre desigualtat de gènere.

Avaluació

La qualificació de l'examen de la **convocatòria ordinària**, al final del trimestre, constitueix el 60 % de la nota final; el 40 % restant s'aconseguirà a través de l'avaluació continuada als seminaris i participació a classe. A les classes magistrals es faran presentacions de les lectures obligatòries (aquesta llista es modificarà cada curs en funció de les publicacions disponibles) i dels treballs de recerca.

Podran concórrer al **procés de recuperació** tots els estudiants que havent participat a més de la meitat de les activitats d'avaluació continuada i havent-se presentat a l'examen final de l'assignatura, hagin obtingut la qualificació de suspens de l'assignatura corresponent en l'avaluació trimestral. Els sistemes de recuperació consistirà en un examen per a la globalitat de l'avaluació de l'assignatura.

Bibliografia i recursos d'informació

Bibliografia

Abril, Paco, Amigot, Patricia, Botía-Morillas, Carmen, Domínguez-Falgueras, Marta, González, M. José, Jurado-Guerrero, Teresa, Lapuerta, Irene, Martín-García, Teresa, Monferrer, Jordi and Seiz, Marta (2015) "Ideales igualitarios y planes tradicionales: análisis de parejas primerizas en España", *REIS*,150:39-58.

Barone, Carlo (2011). "Some Things Never Change: Gender Segregation in Higher Education Across Eight Nations and Three Decades", *Sociology of Education*, 84(2): 157-176.

Bass, Brooke Conroy (2014). "[Preparing for Parenthood? Gender, Aspirations, and the Reproduction of Labor Market Inequality](#)", *Gender & Society*, Published online August 19.

Becker, Gary (1987) *Tratado sobre la Familia*. Madrid: Alianza.

Bernardi, Fabrizio i Requena, Miguel (2003) "La caída de fecundidad y el déficit de la natalidad en España", *Revista Española de Sociología*, 3.

Brodmann, Stefanie; Esping-Andersen, Gøsta i Güell, Maia (2007) "When Fertility is Bargained: Second Births in Denmark and Spain", *European Sociological Review*, 23(5): 599-613.

Carrasco, Cristina (2006) "La economía feminista: una apuesta por otra economía", A Vara, Mª J. (Coord.): *Estudios*

sobre *Género y Economía*, Akal, Madrid; páginas 29-62.

Connell, Raewyn (2003) 'Masculinidades'. México: Universidad Nacional Autónoma de México:

Domínguez-Folgueras, Marta i Castro-Martin, Teresa (2008) "Women's changing socioeconomic position and union formation in Spain and Portugal", *Demographic Research* 19:1513-1541.

Escobedo, Anna (2007) Leave policies and research in Spain (pp.246-259) a: Moss P. & Wall, K. (2007) [International Review of Leave Policies and Related Research 2007](#) (Employment Relations Research Series No.80).

Flaquer, Lluís (2000). [Les polítiques familiars en una perspectiva comparada](#). Barcelona: Fundació 'La Caixa'.

Flaquer, Lluís (2003). '¿Por qué son necesarias las políticas familiares?'. *Claves de Razón Práctica*, 130: 74-80.

Flaquer, Lluís (2004). '[Llei catalana de suport a les famílies: Una oportunitat perduda?](#)'. In Dret Working Paper de Dret Català Núm 12. Abril del 2004. Barcelona: Universitat Pompeu Fabra.

Flaquer, Lluís (2004). '[Polítiques de suport i d'atenció a les famílies](#)'. A: C. Gómez-Granell et al. *Informe 2004: Infància, famílies i canvi social a Catalunya*. Volum 1. Barcelona: Institut d'Infància i Món Urbà. Observatori de la infància i les famílies. pp. 121-154.

Flaquer, Lluís i Brullet, Cristina (2006). 'Las políticas familiares en Cataluña'. A: X. Roigé (ed.) *Familias de ayer, familias de hoy*. Barcelona: Icaria/Institut Català d'Antropologia. pp. 219-234.

Gálvez, Lina (2013) '[Una lectura feminista del austericidio](#)', *Revista de economía crítica*, 15: 80-110.

Garrido Medina, Lluís (1993) *Las dos biografías de la mujer en España*. Madrid: Instituto de la Mujer.

González, M. José (2006) '[Balancing Employment and Family Responsibilities in Southern Europe Trends and Challenges for Social Policy Reform](#)', *Revue française des affaires sociales (French edition)*, 1: 30-34

González, M. José i Jurado, Teresa (2010) '[¿Cuándo se implican los hombres en las tareas domésticas? Un análisis de la Encuesta de Empleo del Tiempo](#)', *Panorama Social*, 10: 65-79. Madrid: FUNCAS.

González, M. José; Domínguez, Marta and Luppi, Francesca (2013) "Expectativas de los hombres ante la paternidad en España", Esping-Andersen, Gösta (Ed.) *The Fertility Gap in Europe: Singularities of the Spanish Case*. Vol. 36. Colección Estudios Sociales de la Fundación 'la Caixa'.

González, María José y Jurado Guerrero, Teresa (eds.) 2015. *Padres y madres corresponsables. Una utopía real*. Madrid: La Catarata.

Goode, William J. (1959). "The Theoretical Importance of Love", *American Sociological Review*, 24(1): 38-47.

Grunow, Daniela and Marie Evertsson (Eds) 2016: *Couples' Transitions to Parenthood: Analysing Gender and Work in Europe*. Edward Elgar Publishing (<http://www.e-elgar.com/shop/couples-transitions-to-parenthood>).

Hakim, Catherine (2006) "[Women, careers, and work-life preferences](#)", *British Journal of Guidance & Counselling*, 34 (3): 279-294.

Heim, Daniela i Monfort Soria, Núria (2004) Prostitució i polítiques públiques: anàlisi i perspectives d'un conflicte històric. Especial referència a la situació en els Països Baixos i Suècia *Revista Catalana de Seguretat Pública*, 15: 109-119.

Iglesias de Ussel i Meil Landwerlin, G. (2001) *La política familiar en España*. Barcelona: Ariel.

Jurado Guerrero, Teresa (2003) "La vivienda como determinante de la formación familiar en España desde una perspectiva comparada", *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, 103: 113-157.

Jurado Guerrero, Teresa (ed.). 2007. *Cambios Familiares y Trabajo Social*, Ediciones Académicas.

Lapuerta, Irene; Baizán, Pau i González, M. José (2010) "[Individual and Institutional Constraints: an Analysis of Parental Leave Use and Duration in Spain](#)", *Population Research and Policy Review*, 30(2): 185-210.

Lombardo, Emmanuel y León, Marga (2014): "Políticas de igualdad de género y sociales en España: origen, desarrollo y desmantelamiento en un contexto de crisis económica", *Investigaciones Feministas*, 5: 13-35.

Martínez Pastor, Juan Ignacio (2006) "La homogamia educativa de las nuevas mujeres en España" *Revista Internacional*

Martínez Pastor, Juan Ignacio (2008) "Cada vez menos y más tarde: un análisis de la nupcialidad masculina durante los últimos treinta años en España" *Revista Española de Investigaciones Sociológicas*, nº 123, pp. 59-86.

Martínez Pastor, Juan Ignacio (2009) *Nupcialidad y cambio social en España*, Madrid, Centro de Investigaciones Sociológicas, Col. Monografías, nº 266, 317 pp.

Martínez Pastor, Juan Ignacio (2010) "¿Solución familiar o desfamiliarización? Pros y contras de los modos de compatibilizar trabajo y familia en los países de la OCDE", *Praxis Sociológica*, 14, pp. 37-67.

McDonald, Peter (2000): "Gender equality, social institutions and the future of fertility," *Journal of Population Research*, 17(1): 1-16.

McDonald, Peter (2000) "Gender Equity in Theories of Fertility Transition", *Population and Development Review*, Vol. 26, No. 3, pp. 427-439

Medina, Pilar; Figueras-Maz, Mònica; Gómez, Lorena (2014) "El ideal de madre en el siglo XXI. La representación de la maternidad en las revistas de familia", *Estudios sobre el mensaje periodístico*, 1(20), 487- 504.

Miret, Pau (2007) "¿Son diferentes las uniones consensuales y los matrimonios? Comparación de los censos españoles de población de 1991 y 2001", *Revista Internacional de Sociología*, vol. LXV, nº 48: 55-74.

Naldini, Manuela (2003) *The Family in the Mediterranean Welfare State*, Londres, Frank Cass.

Oppenheimer, Valerie K. (1988) "A Theory of Marriage Timing", *American Journal of Sociology* 94:563-591.

Oppenheimer, Valerie K. (1997) "Women's Employment and the Gain to Marriage: The Specialization and Trading Model.", *Annual review of sociology*, 23: 431-453.

Oppenheimer, Valerie K. (2003) "Cohabiting and Marriage during Young Men's Career-Development Process", *Demography*, 40:127-149.

Pérez Guardo, Rocío i Rodríguez Sumaza, Carmen (2013) Un análisis del concepto de acoso sexual laboral: reflexiones y orientaciones para la investigación y la intervención social, Cuadernos de Relaciones Laborales, 31(1): 195-219.

Reneaum Panszi, Tania (2011) "[La bretxa entre el marc jurídic i la resposta punitiva: Estudi de les causes del desestiment en el procés penal de les dones víctimes de violència de gènere](#)"; *Documents de Treball. Àmbit Administració de Justícia*.

San Alberto, Diana Alonso y Pazos Morán, María (2010) '[Equidad y eficiencia en el sistema español de pensiones: una revisión crítica](#)', Papeles de Trabajo del Instituto de Estudios Fiscales, 4.

Recursos didàctics

- [Asociación de Hombres por la Igualdad de Género \(AHIGE\)](#)
- [Critical Research on Men in Europe](#)
- [European Foundation on Improvement of Living and Working Conditions](#)
- [Foundation for Child Development: Child International Society for Child Indicators \(ISCI\)](#)
- [Institut Infància i adolescència](#)
- [Instituto Nacional de Estadística](#)
- [International Expert Network on Leave Policies and Research](#)
- [OECD Family database](#)
- [Ministerio de Trabajo y Asuntos Sociales](#)
- [European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions](#)
- [Gender Equality in Europe](#)
- [The EU Mutual Information System on Social Protection \(MISSOC\)](#)
- [Men's Studies Press](#)
- [OECD Family database](#)
- [Plataforma por permisos iguales e intransferibles de nacimiento y adopción](#)

- [The Men's Bibliography](#)

- [UNICEF Innocenti Research Centre](#)